

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το νέο πρόσωπο της πόλης

Παρουσίαση: Πρόδρομος Νικηφορίδης, Μπερνάρ Κουόμο.
Φωτογραφίες: Κώστας Ευαγγελίδης.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Πρόδρομος Νικηφορίδης, Μπερνάρ Κουόμο,
Atelier R. Castro - S. Denissoff

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Π. Ταράνη, Ε. Καρύώτη

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Η. Δάβα, Ε. Ζωγράφου, Ν. Καρακώστα,
Ν. Μπίσκος, Σ. Νικολακάρη, Δ. Παυλοπούλου,
Γ. Σκιαδόπουλος

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ (ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ):

Ν. Μπάρκας

ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Ι. Λαβασάς, Μ. Στεφανούρη

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΤΑΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Π. Ζέρβας, Γ. Νικολαΐδης, Λ. Δέδα,

Φ. Παπαπέτρου

Η/Μ ΜΕΛΕΤΗ:

Δ. Μπόζης, Π. Κικίδης και συνεργάτες ΕΠ.Ε,
Γ. Καμπίτσης

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Η/Μ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Δ. Καλοφαλίδης, Δ. Ηλιάδης, Α. Φούκη,
Φ. Μοσχοπόύλου, Κ. Ντένη, Α. Σαββόπουλος

ΦΥΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Υλωρική Ε.Ε. - Φ. Φασούλας

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΦΥΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Α. Ζαχαριάδης, Χ. Καραχρήστος

ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Ε. Βασιλικός

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Θ. Παπαλάγκας

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Κ. Μπελιμπασάκης, Μ. Ζουρνά, Κ. Μπλέτσα,

Ε. Φουντουλίδης, Σ. Λαφτούδης, Δ. Καπτρέζογλου,

Δ. Σωτηριάδης

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ:

Μ. Λιγάδης, Α. Σπηλιόπουλος, Δ. Τζώρας,

Ν. Μουρουζής, Σ. Παρασκευά

ΑΝΑΘΕΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Δήμος Θεσσαλονίκης

Η Νέα Παραλία της Θεσσαλονίκης είναι ένας γραμμικός τόπος με περιορισμένο σχετικά βάθος και μεγάλο μήκος, γεγονός που του προσδίδει ακριβώς τα χαρακτηριστικά του "μετώπου", του λεπτού φλοιού, ο οποίος απλώνεται επάνω στο δύσκολο και προκλητικό όριο μεταξύ θάλασσας και στεριάς, μεταξύ φυσικού και κατασκευασμένου τοπίου. Ο σχεδιασμός αυτού του ορίου οφείλει να επιτύχει τη συνύπαρξη και τη συνδιαλλογή του τελευταίου με το υδότινο στοιχείο, δηλαδή τη φύση και μάλιστα στην πιο αστιθή μορφή της. Ιδιαίτερα το θαλάσσιο φρόντο στον κόλπο της Θεσσαλονίκης αποτελεί το εκπληκτικό αυτό οικνικό, όπου το εφήμερο και το μεταβλητό είναι τα κυρίαρχα στοιχεία που δημιουργούν μια διαφορετική κάθε φορά απόσσαιρα. Οποιαδήποτε επέμβαση σε αυτό το φόντο, παίρνει το χρώμα του, στηρίζει την υπόστασή της σε αυτό, δεν μπορεί να το ανταγωνιστεί παρά να συνυπάρξει και να κερδίσει λίγη από την ακούραστη αίγλη του.

Για αυτούς τους λόγους, η βασική απόφαση της πρότασης ήταν να διατηρηθεί η χαρακτηριστική και αναγνωρίσιμη φυσιογνωμία του ενιαίου μετώπου προς τη θάλασσα, η

συνέχεια και γραμμικότητα του τοπίου. Η πιεποιθήση ότι πρέπει να διαφυλαχθεί το γοητευτικό στοιχείο της Νέας Παραλίας, δηλαδή η ενιάτια και ενδιαφέρουσα πορεία περιπάτου πλάι στον ανοικτό θαλάσσιο ορίζοντα, απέτρεψε κάθε πρόεκταση κατασκευών μέσα στη θάλασσα.

Γραμμική πορεία -

Πράσινα δωμάτια και σημειακές επεμβάσεις Η "ανάγνωση" της τοποθεσίας, η επισήμανση των χαρακτηριστικών της στοιχείων και των παραμέτρων που επιδρούν στην ταυτότητά της, αποτελεί το ερμηνευτικό κλειδί για την κατανόησή της και τη σχεδιαστική υλοποίηση εφικτών προτάσεων. Για το μέτωπο της Νέας Παραλίας διακρίνονται δύο σημαντικά χαρακτηριστικά, τα οποία οριθετούνται βασικές επιλογές της πρότασης:

- Η πορεία επάνω ακριβώς στο όριο μεταξύ στεριάς και θάλασσας, το πλακόστρωτο της παραλίας (με τα χαρακτηριστικά της γραμμικότητας, της συνέχειας), το ανοικτό και μη διακοπόμενο οπικό πεδίο, η αίσθηση του απέισου λόγω της έντονης παρουσίας του νερού, καθώς και η γραμμή του ορίζοντα μέσα στη θάλασ-

1. Η γραμμικότητα, το δυναμικό συνεχές και ο ανοικτός ορίζοντας είναι τα σημαντικά πλεονεκτήματα της Νέας Παραλίας.
- 2, 3. Χώροι με χρήσεις αναψυχής και μικρών αθλοπαιδιών.
4. Αποψη του "κήπου της μουσικής".
5. Φωτισμένοι διάδρομοι συνδέουν το παραλιακό μέτωπο με την πόλη πίσω του.

σα, που άλλοτε διαγράφεται έντονη και καθαρή και άλλοτε χάνεται εντελώς, ενοποιώντας με εντυπωσιακά αποτελέσματα τον ουρανό με τη θάλασσα.

- Οι χώροι πρασίνου, με διάσπαρτες χρήσεις αναψυχής και μικρών αθλοπαιδιών, οι οποίοι διαφοροποιούν αυτό το τμήμα από το κρητηνώμα, προσφέροντας σκιασμό, μαλακά δάπεδα, οπική απομόνωση, εναλλαγές χώρων.

Γραμμικότητα και συνέχεια - "Περιπατητές κυμάτων"

Η γραμμικότητα, το δυναμικό συνεχές και ο ανοικτός ορίζοντας είναι τα σημαντικά πλεονεκτήματα της Νέας Παραλίας, που εντείνονται και ενισχύονται με τη διαμόρφωση του δαπέδου του κρητηνώματος.

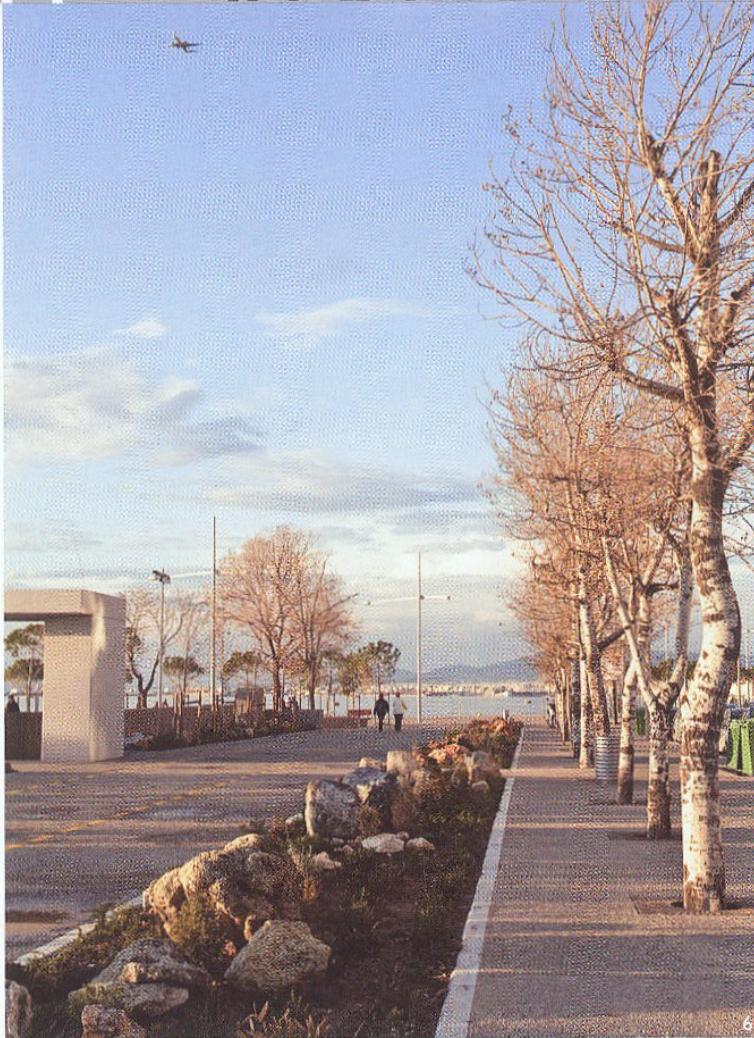
Το κρητηνώμα της παραλίας είναι ιδανικός τόπος περιπάτου, χωρίς διακοπές, χωρίς οχλήσεις. Ο "περιπατητής" είναι εκτεθειμένος στο φως, στην ανοικτή πρωστική, σε μια συνεχή πορεία επάνω στο γοντευτικό όριο μεταξύ των αντιθέτων: από τη μια πλευρά η σταθερότητα του συμπαγούς κρητηνώματος και από την άλλη η αστάθεια και διαύγεια του υγρού στοιχείου.

Το πλακόστρωτο της παραλίας, από το Λευκό Πύργο έως το Μέγαρο Μουσικής, αντιμετωπίζεται ενιαία και ισότιμα, χωρίς ιεραρχίσεις και αυξομειώσεις στο εύρος του. Προτάθηκε ένα χυτό δάπεδο που καταλαμβάνει όλο το μήκος του μετώπου και όλο το πλάτος του (όταν υπάρχει σκληρό δάπεδο). Το δάπεδο διαφροποιείται μόνο σε δύο σημεία:

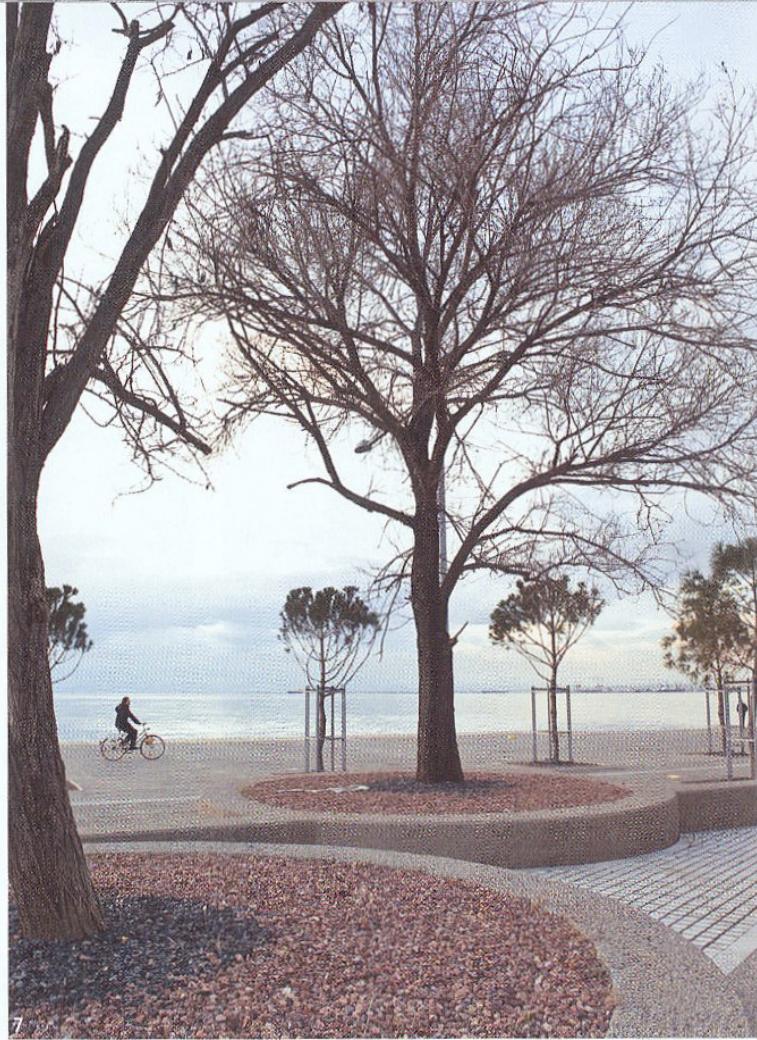
- αφενός για να σημάνει τη κάραξη ποδηλατοδρόμου και
- αφετέρου στην απόληξη του κρητηνώματος στο νερό, στην οποία με τη χρήση του ξύλινου καταστρώματος από bangkirai επικερέεται να τονιστεί το όριο δηράς και θάλασσας.

Στην εσωτερική πλευρά του κρητηνώματος προσφέρεται η εναλλακτική δυνατότητα μιας σκιασμένης διαδρομής. Η διαδρομή αυτή με τα προτεινόμενα καθιστικά ανάμεσα στα δέντρα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, κυρίως σε ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας. Η αλέα λειτουργεί ως ενδιάμε-

6

7

8

σο όριο - φίλτρο μεταξύ των δύο διακριτών τμημάτων του παραλιακού μετώπου: του πλακόστρωτου και της πράσινης ζώνης. Δημιουργεί μια διαφοροποιημένη σε ποιότητες διαδρομή, οριοθετείται από τα δέντρα και διαμορφώνει μια ενιαία εικόνα στη θέσα του μετώπου από τη θάλασσα.

Ο "κήπος του ρήκου"

Ο "κήπος του ρήκου" διαμορφώθηκε ως ένα δάσος, με δέντρα φυτεμένα επάνω σε τετραγωνικό κάναβιο σε μαλακό δάπεδο. Το στοιχισμένο "δάσος" του κήπου, με τα υψηλοράμφη δέντρα του, δεν αποκόπτει την οπική επιφύρη με τη θάλασσα. Στο εσωτερικό κατασκευάσθηκαν δύο "πράσινα δωμάτια" που προσφέρουν στους περιπατητές μία ελεγχόμενη εσωστρέφεια.

Ο "κήπος των ρόδων"

Διαμορφωμένος ως ένα εκπαιδευτικό εργαστήριο γύρω από όλα τα θέματα του κόσμου των καλλωπιστικών φυτών, της βλάστησης, του κύκλου της ζωής, της προστασίας και συνετής διαχείρισης της φύσης, αποτελεί τον ιδανικό τόπο σχολικών επισκέψεων. Κήπος με εσωστρέφεια και την περικλειστή διαφάνεια της ξύλινης περιμετρικής κατασκευής.

Ο "κήπος της μνήμης"

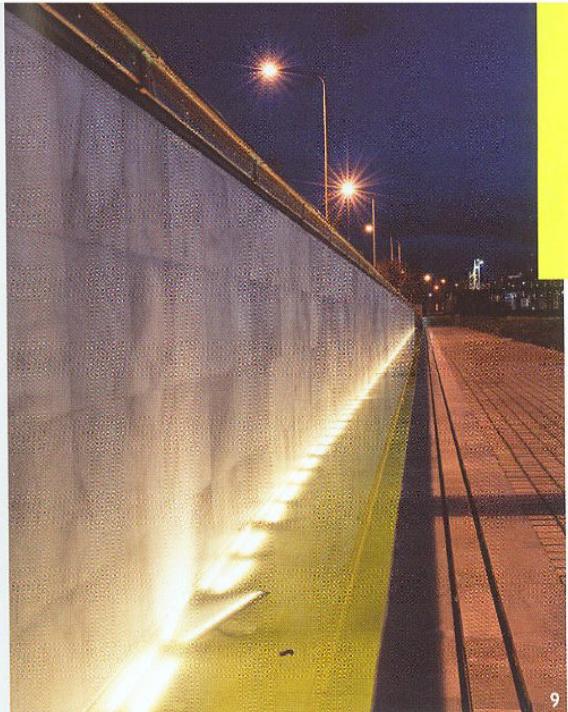
Πράγματι η θάλασσα "παφλάζει" ενάντια στους αυλότοιχους των εξοχικών κατοικιών και, σε μερικά μέρη, ίσα πάνω τους". Η παραπάνω περιγραφή του Άγγλου στρατιωτικού Day, οι παλιές καρποποστά και μερικοί παλιοί χάρτες σκιαγραφούν την εικόνα που

για ογδόντα περίπου χρόνια –από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι τη δεκαετία του '60– είχε η ανατολική πλευρά της παραλίας. Σε προπολεμικούς χάρτες της περιοχής, αποτυπώνεται η θάλασσα να φτάνει μέχρι τον αυλότοιχο του κτιρίου της Εθνικής Τράπεζας. Στο σημείο αυτό της Νέας Παραλίας, προτάθηκε μια αναφορά στην ξεχασμένη συτή εικόνα της πόλης, μια αναφορά στο παλιό όριο πόλης και θάλασσας, δημιουργώντας ένα άνοιγμα του παραλιακού μετώπου προς το κτίριο της Εθνικής Τράπεζας. Ο "κήπος της μνήμης" είναι ουσιαστικά ένας κενός χώρος, μια "ρωγμή" στο παρελθόν της πόλης.

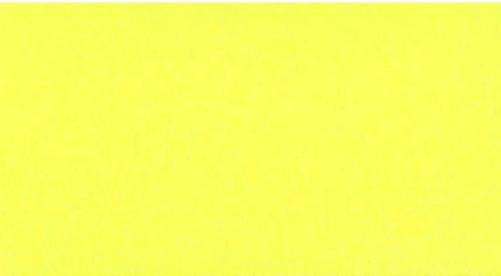
Η σύνθεση του κήπου ανακαλεί, σε ένα δεύτερο επίπεδο αναφοράς, τις λεπτές αποχρώσεις της μνήμης που δεν συντίθεται μόνο από εικόνες, αλλά είναι ένα πλέγμα ποικίλων αισθήσεων, ευωδιών, ήχων. Τα παρτέρια του "κήπου της μνήμης" φυτεύονται με αρωματικά φυτά και βότανα.

Ο "κήπος του νερού"

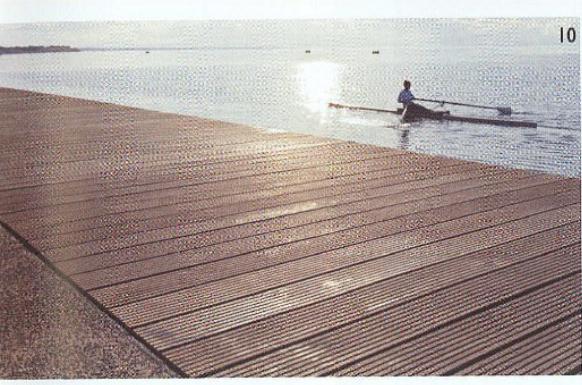
Ο "κήπος του νερού" είναι ένας χώρος, στον οποίο το νερό είναι το κυριαρχο στοιχείο που οργανώνει και συνθέτει τη συνολική του αιμόσφαιρα. Μια ξύλινη πέργκολα κατασκευάστηκε σε όλο το μήκος του κήπου, έτσι ώστε να στεγάζει και τα δύο επίπεδα, δημιουργώντας παράλληλα ένα χώρο που προσφέρεται για υπαθμίες εκθέσεις. Μια μεγάλη επιμήκης επιφάνεια νερού κατασκευάστηκε στη μεριά του κήπου με το μεγαλύτερο εύρος και φυτεύθηκε με υδρό-

9

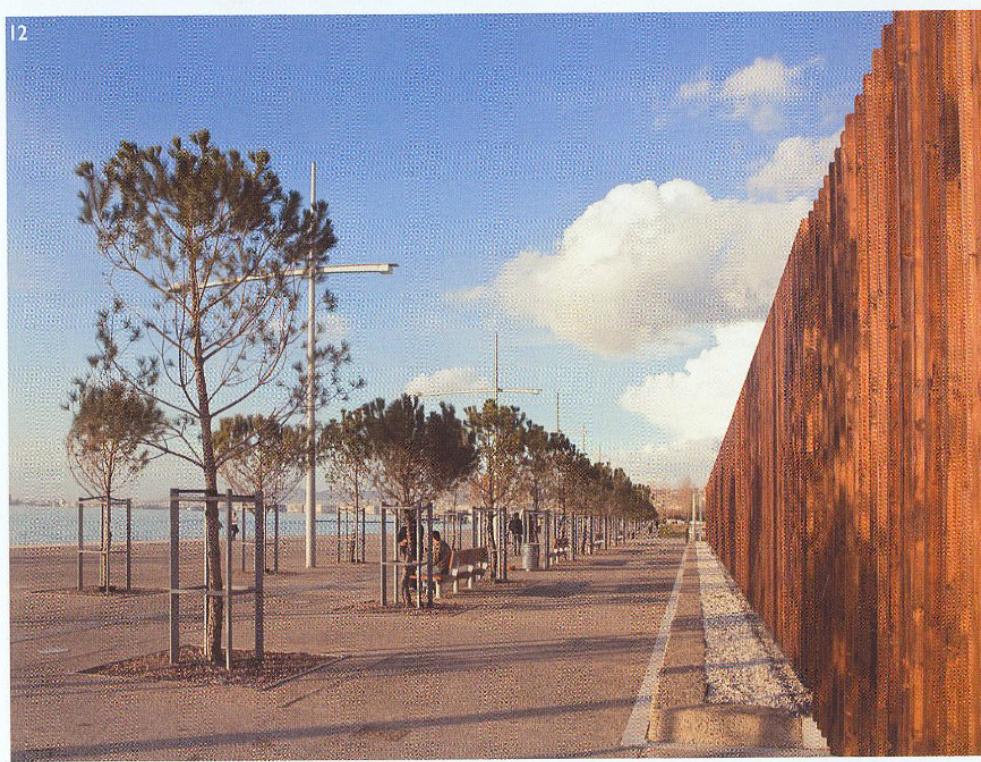

11

10

6. Το πλακόστρωτο της παραλίας, από το Λευκό Πύργο έως το Μέγαρο Μουσικής, αντιμετωπίζεται ενιάδια και ισότιμα, χωρίς ιεραρχήσεις και αυξομείωσεις στο εύρος του.
7. Το κρηπίδωμα της Νέας Παραλίας είναι ιδανικός τόπος περιπάτου.
8. Μια ξύλινη πέργκολα κατασκευάζεται σε όλο το μήκος του κήπου του νερού, δημιουργώντας ένα χώρο που προσφέρεται για υπαίθριες εκθέσεις.
9. Ο τοίχος - καταρράκτης ενισχύει ηχητικά την παρουσία του νερού.
10. Αποψη της απόληξης του κρηπιδώματος στη θάλασσα.
11. Θέα προς τη θάλασσα από το μέτωπο της Νέας Παραλίας.
12. Στην εσωτερική πλευρά του κρηπιδώματος προσφέρεται η εναλλακτική δυνατότητα μιας σκιασμένης διαδρομής.
13. Μια μεγάλη επιμήκης επιφάνεια νερού κατασκευάστηκε στη μεριά του κήπου με το μεγαλύτερο εύρος και φυτεύθηκε με υδρόφιλα φυτά.

12

φιλα φυτά (νούφαρα, ίριδες, καλαμιές κ.ά.). Διαμορφώνεται επίσης ένα τοίχος - καταρράκτης, στον οποίο το νερό κυλάει και πέφτει με ένταση, ενισχύοντας έτσι και ηχητικά την παρουσία του σε αυτό τον κήπο.

Ο "κήπος της μουσικής"

Στον τριγωνικό χώρο που γειτνιάζει με το Μέγαρο Μουσικής διαμορφώθηκε ο "κήπος της μουσικής". Ο κήπος φυτεύθηκε με δέντρα σε κάνναβο, επάνω σε μαλακό δάπεδο, αφήνοντας ένα τριγωνικό "έξωφωτο". Ο χώρος προσφέρεται για υπαίθριες, μικρές μουσικές εκδηλώσεις. Οι χαράξεις οριοθέτησής του παίρνουν υπόψη τους τη στροφή του παραλιακού μετώπου στο σημείο αυτό και την άμεση επαφή του με τον αστικό ιστό, δίνοντας το έναυσμα νέων συνθετικών χαράξεων για το σχεδιασμό του περιβάλλοντος χώρου του Μεγάρου Μουσικής και τη συνέχεια του θαλάσσιου μετώπου.

13

ΕΤΑΙΡΕΙΣ, των οποίων τα υλικά χρησιμοποιήθηκαν στο έργο και συμμετέχουν με διαφήμιση στο τεύχος αυτό.

• **KOURASANIT / ΤΡΑΤΣΕΛΑΣ Β. ΑΘΑΝ. & ΣΙΑ Ο.Ε.,** οπισθόφυλλο

Χωμάτινο σταθεροποιημένο δάπεδο για πεζόδρομους και δρόμους.

• **ΓΡΑΒΑΝΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.,** σελ. 9

Φωτιστικά σώματα επίτοιχα, ενδιδασπέδια, επί ιστού, υποβρύχια.